

Refleksjoner over dagens “moderne” tankegang rundt te- maer som; stenger/aksjon, kasting og snører/taperinger.

Det viser seg at kanskje er ikke dette så moderne som mange tror. Fint vil jeg påstå, da det kan se ut som mange teorier er underbygget av praktisk testing i mye større grad enn antatt.

Følgende “artikkel” er regelrett “rappet” fra eldre litteratur. Kunnskapen om innholdet har forfatteren samlet fra 1800 tallet frem til ca. 1939 og utgitt i bokform 1941. (SØMME, ØR-RETBOKA).

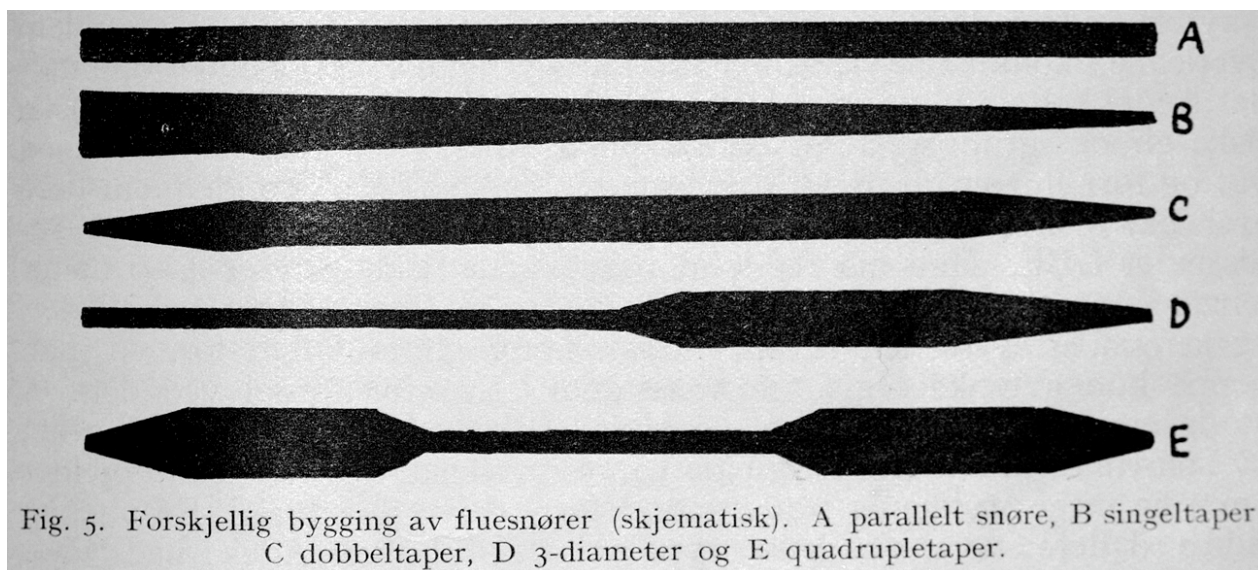
Stengenes lengde: De enhåndsstenger som brukes til fluefiske varierer i lengde fra 7 til 11 fot. Hos oss er det sjelden man bruker stenger under 8,5 fot. I USA er kortere stenger meget populære, og gir fullt ut tilstrekkelige kastelengder for det praktiske fisket. Disse stengene er også lette og behaglige i sin bruk. Mange mener de kortere stengene ofte gir lavere bakkeklaring særlig i bakkastet. Dette stemmer ikke alltid. De vanligste lengdene på stenger i Norge (i dag, 1941 red. anm.) er 9, 9 1/2 og 10 fot. Over 10 fot blir stengene tunge og uhåndterlige.

Stengenes vekt: Ved de lengre stenger er det særlig viktig at de er lette. Eksempelvis vil en lett stang på 9 fot være 160 gram, mens en tung vil være 210 gram.

Stengenes bøyning og aksjon: Når man tar ut en stang, er det om å gjøre å undersøke om den gir en jevn bøy eller ikke. Man bør alltid prøvebelaste stanga, og undersøke nøye om er steder hvor den ved tung belastning bøyer seg mer enn andre steder. Den skal vise en jevn kurve fra håndtaket opp til toppen. For øvrig kan bøyningen følge flere kurver. Enkelte stenger, topptunge stenger, gir forholdsvis sterkere krumning i de nederste deler av stanga enn i de øverste. Etter andre prinsipper kan den nedre del være forholdsvis stiv, og toppen mer bøyelig. Det kan være meget av en smaksak hva man velger. Som kjent er stengene enten myke eller stive. Utviklingen har stadig gått over mot stivere stenger med hurtigere aksjon i kastet. De meget myke stengers og de lette snørers tid er nå forbi. En meget god metode for prøving av stengenes aksjon og stivhet er innført av den engelske sportsfisker F.M Halford. Han legger håndtaket på et bord hvor det holdes fast nede med den ene hånd. Omkring en halv meter lenger ut setter han stanga i svingninger ved å holde den mellom tommelfinger og pekefinger. Når den svinger regelmessig og kraftig, slipper han, og teller antallet svingninger i et halvt minutt. Ved valg mellom stiv og myk stang må man ta vesentlig hensyn til hva slags fiske man vil bedrive. Det er her en alminnelig oppfatning at man til tørrfluefiske bør bruke stivere stenger enn til våtfluefiske. Dette fremheves både av norske og utenlandske forfattere. De stive stengers fordel er lange kast. Ikke minst kan et kraftig motvindskast ha meget å si. Til konkurransebruk er de avgjort overlegne. En stor fordel er også en bedre styring i planet under kastet, og sjeldnere kryssing av snøret i luften. Deres største “feil” er at de er vanskelige å fiske med på kort hold, de stiveste endog på kortere hold enn 15-20 meter. Det er feks. under elvefiske vanskelig å fiske nær det sted hvor man står. Dertil er de så harde i tilslaget når fisken biter, at de har lett for å brette fortommen eller å rykke flua ut.

Snører til fluekastet: Valget av det rette snøret for fluestengene er av den største betydning både for selve kastingen og for det praktiske fisket. Mens de forholdsvis billige typer av stenger og sneller kan gjøre god tjeneste, lønner det seg aldri å spare på snøret til fluefisket. Hvis man kan, bør en her velge det som passer for stanga, og som vil passe best for det fiske man driver. Det viktigste er at det har den rette tyngde for den stang man

har valgt, og at tyngden er riktig fordelt. Snørene lages ofte i jevn tykkelse i hele sin lengde, parallelle snører (level, fig. 5 A). De parallelle snører er godt brukbare til kasting, og gjør god tjeneste under fisket. Som regel vil det dog være bedre å bruke snører med forskjellig tykkelse i de forskjellige avsnitt. Her finnes det flere systemer:

Jevnt smalnende snører, single taper (fig. 5 B), har sin største tykkelse i den ene ende, og smalner jevnt hele veien mot den andre. De er spesialsnører for bølgekast (switch-cast, planet-kast). Hvor en stor tyngde i snørets innerste del stadig skal løfte en mindre tyngde utenfor. **Dobbelt smalnende snører, double taper** (fig. 5 C) har et langt jevntykt parti på midten, og smalner likt av mot begge ender. Dette er hos oss den mest anvendte type, og anses av de fleste som det mest praktiske både for kastet og for det praktiske fisket. Avsmalningen gjøres dels for at snøret skal være mindre synlig nær redskapene, dels for at den ytterste del skal falle jevnt og stille på vannflaten. **Tre-diameter, hedge taper, quadruple taper** m. fl. (fig. 5 D og E) er alle beregnet på å ha den største snøretyngde i luftsnetet og et lett skytesnøre innenfor. Noen av disse snører er bygd som spesialsnører for konkurranse og rekordkast. Det er med disse snører man ved enhåndsstenger har nådd kastelengder på over 60 meter. Andre er bygd for det praktiske fiske etter forskjellige systemer. Noen har et tykt parti i begge ender, og et lengre tynt parti i midten (Hardys "Fil-lip" og "Leader"). Andre har bare det tykke parti i den ene ende (Crandalls "Ashaway"). Det er særlig den del som ligger snørets tykkeste parti og spissen som kan være meget forskjellig bygd. Deres "finish", avsmalning mot spissen, er meget forskjellig, dels for å gi den riktige balanse under kastet, dels for å hindre at den tykke del kommer for nær flua og plasker i nedslaget. Meget praktisk er jevntykk del på 8 fot ytterst mot spissen. Her kan man klippe av en del og regulere snørets "finish" etter sitt spesielle behov. Hvilke type snøre man vil velge avhenger av den fiskemåte man bruker. Det kan ikke være tvil om, om at man både i det parallelle snøre og dobbelt tapert snøre har meget gode typer for det praktiske fiske. Tre-diametersnøret er særlig i USA meget populært, og anbefales sterkt av en flerhet av amerikanske forfattere (Zane Grey m. fl.). Dets store fordel ligger i at den store tyngde luftsnetet har et lett snøre å trekke ut gjennom stangringene når man "skyter" snøret. Det er deres evne til skyting av snøret som gjør dem overlegne i konkurranser, og der tillater skyting av snørelengder opp mot det tredobbelte av hva man bruker under vanlig fiske. For det praktiske fiske gir det grunnlaget for en løstøstmesteknikk som både for fiske med våt og tørr flue er alt annet overlegent. Når man først venner seg til det, og lærer å utnytte den teknikk disse snører gir mulighet for, vil man neppe kunne tenke

seg å unnvære dem. En stor fordel med dem er at de er gode i bølgekastene, og endog tillater bølgekast med skyting av snøre. En annen fordel gir de i motvindskastet. En uheldig side ved flere snører av denne type er at de plasker endel i nedslaget.

Snørets farge: Fritz Huitfeldt gjode i sin tid (1921) et meget interessant forsøk for å bringe på det rene hvilken farge på snøret som var minst synlig nedenfra i vannet. Han spente snørene ut i en ramme, og dykket ned under den i dykkerdrakt. I solskinn var da lysegrønt minst synlig. Sort og mørkegrønt sto i en mellomstilling. Gult var den mest synlige. I de senere år (30-tallet, red. anm.) er det kommet ganske lyst grå glinsende snører. De skal ha samme egenskap som de skinnende undersider f. eks. sil og makrell, som er meget lite synlig nedenfra.

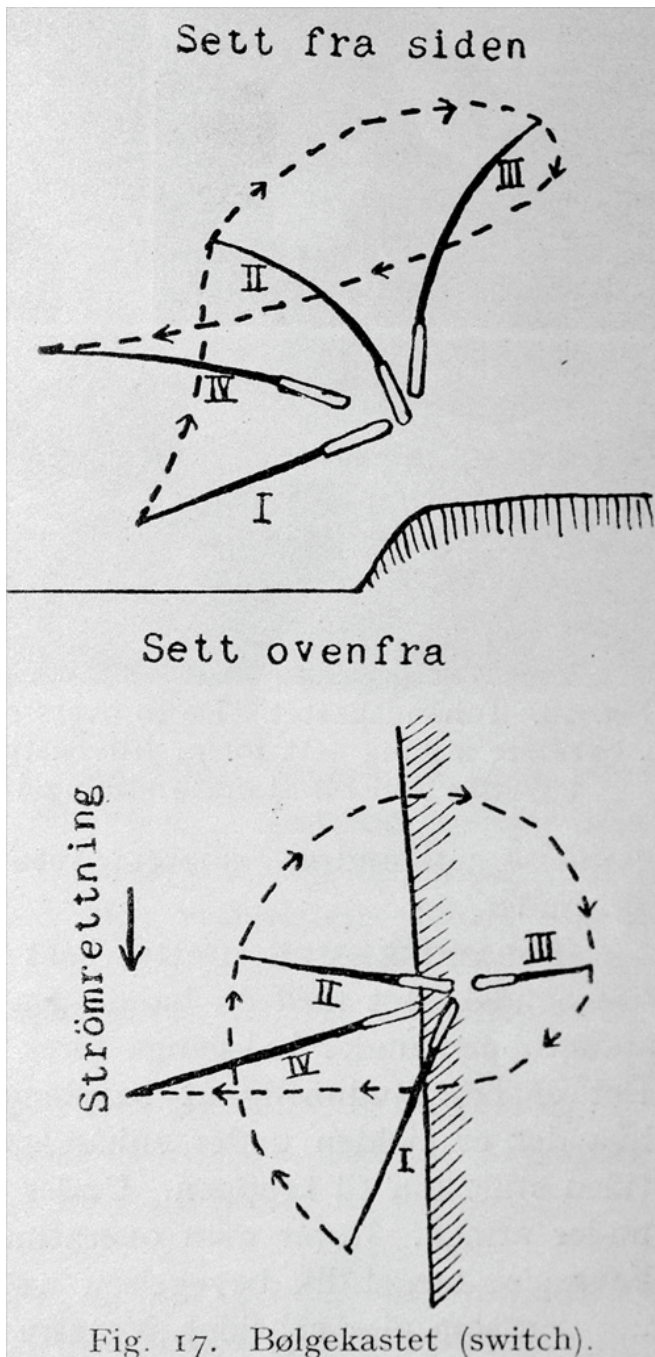

Fig. 17. Bølgekastet (switch).

Løstømsteknikk (dobbeltrekk) er inngående beskrevet, og en nødvendighet for lange kast.

Underhåndskastet: Denne betegnelse brukes for et kast som i prinsippet er det samme som overhåndskastet. Forskjellen er bare at man fører stangspissen meget lavere, rett ut til siden. Sitt navn har kastet fått fordi hånden kommer til å ligge under håndtaket på stengerne under kastet.

Bølgekastet: (switch eller planetkast). Hvor bakgrunnen hindrer baksleng av flua, må man ty til andre kastemetoder. Med øvelse og med spesialutstyr oppnå stor ferdighet, og ikke langt fra like lange og pene kast som ved kast med baksleng. For tohånds laksestang er det målt kast opp til over 50 meter (Jock Scott 1934). Kastet utføres ens både med enhånds og tohånds stenger. Stengene er de samme som til annet fiske. Det beste snøret til dette bruk er single-tapered snøre (fig. 5 B), som har sin eneste berettigelse til dette bruk. Dobbeltapered snøre er ikke særlig godt egnet. Trediametersnøret faller langt bedre. Hovedbetingelsen for et godt snøre for bølgekastet er at den del som er nærmest stanga har så stor tyngde som mulig.